

AKO CHRÁNIŤ FIREMNÝ A OSOBNÝ MAJETOK V PODNIKANÍ?

Ak už aj pôsobíte na trhu nejaký ten piatok, práve teraz môže byť najvyšší čas na to, aby ste sa zamysleli aj nad rizikovými scenármi svojho podnikania, ktoré sa stávajú čoraz všednejšou realitou.

Úskalia, ktorým dnešní podnikatelia musia čeliť, nie sú najmenšie. Highgate Law & Tax je butiková advokátska kancelária, ktorá vyrástla na poskytovaní právnych služieb v daňovom práve. Z daňového práva organicky prerástla aj do takzvaného wealth managementu a klientom okrem korporátneho a daňového poradenstva radí aj v štruktúrovaní podnikania, primárne s cieľom ochrániť ich majetok aj pred rizikami podnikateľského života. Jej zakladatelia roky pracovali v Allen & Overy a v Dentons, dvoch najvýznamnejších medzinárodných advokátskych kanceláriách na Slovensku. Na základe nadobudnutých skúseností dokážu poradiť klientom aj v prípade, že sa rozhodnú pre zmenu firemnej štruktúry. Samozrejme, takýto veľký krok nie je jednoduchý, a preto je dobré poznať všetky strany mince skôr, než sa preň rozhodnete. Advokát Peter Varga rozpráva o tom, ako podnikateľ a chrániť si pritom svoj osobný a firemný majetok.

Na začiatok si predstavme model tunajšieho podnikateľa, ktorý je poctivý, a teda sa zdanlivo nemá čoho obávať. Mal by aj napriek tomu uvažovať o možnostiach ochrany svojho majetku?

Za štandardných okolností by sa takýto človek nemusel vôbec ničoho báť. Na malom slovenskom trhu však aj ten najpoctivejší podnikateľ môže niekomu stáť v ceste. Predstavte si len daňové kontroly na DPH. Napríklad z prípadu jedného bývalého podnikateľa, ktorý reagoval na náš rozhovor o daňových kontrolách pre iné médium, až mrazí. Tých daňových kontrol absolvoval bezmála 36, všetky podľa štandardného modelu. Podľa tvrdení daňového úradu nebolo preukázané, že tovar dodala osoba uvedená na faktúre. On ako subjekt

sa všemožne snažil svoje tvrdenia preukázať, ale podľa názoru správcu dane ich preukázal nedostatočne. Rozhodnutia finančnej správy sa stali vykonateľné a firma skončila v konkurze, kde sa rozpredal celý majetok. Majiteľ, ktorý bol zároveň štatutárom, skončil v osobnom bankrote. Z relevantného trhu tak odišiel veľký hráč a konkurenciu to nič nestálo. Navyše, viete si predstaviť, že

na záchranu firmy musíte administratívne a časovo zvládnuť 36 daňových kontrol?

Je to naozaj nemysliteľná predstava. Neriskujeme však pri takej inštitucionalizovanej ochrane majetku podozrenie, že sa snažíme podnikateľ neférovo?

Ak by štát nepovažoval ochranu majetku za legitímnu súčasť podnikateľského života, zakázal by jednej osobe vlastniť viac spoločností. Požadoval by, aby podnikateľ každú podnikateľskú činnosť realizoval a celý svoj majetok vlastnil iba cez jednu spoločnosť. Kedže to tak nie je, možno sa domnievať, že štruktúrovanie podnikania s cieľom ochrany firemného

Peter Varga, partner a advokát

aj osobného majetku je nielen legálnym, ale aj úplne legitímnym počínom.

Ako taká ochrana majetku prebieha v praxi? Existuje vôbec univerzálny postup?

V rámci činnosti Highgate Law & Tax napríklad oddeľujeme majetok od podnikateľských rizík. Radíme pri osobnom majetku a jeho ochrane alebo nastavujeme zahraničné štruktúry, ako napríklad holdingové spoločnosti či rôzne trusty a nadácie. Už len samotné oddeľovanie hodnôt od rizík pri podnikaní nie je úplne jednoduché, keďže potenciálne naráža nielen do regulácie transferového oceňovania, odporovateľnosti právnych úkonov, ale aj trestného práva. Obchodná spoločnosť navyše nemôže kedykoľvek a akokoľvek previesť majetok a ani „fakturovanie“ na druhú spoločnosť. Keďže sa poradensky venujeme právu, daniam aj účtovníctvu, takéto štruktúrovanie robíme na kľúč.

Aká je miera zodpovednosti? Môže štát alebo akýkoľvek iný veriteľ siahnuť aj na súkromný majetok podnikateľa za jeho prešľapy v podnikaní?

Medzi podnikateľmi sa traduje, že riziká podnikania realizovaného cez obchodné spoločnosti neprechádzajú na v pozadí stojace fyzické osoby. Nie je to však celkom pravda. Už Obchodný zákonník pozná inštitút zodpovednosti spoločníka za škodu spôsobenú úpadkom obchodnej spoločnosti voči veriteľom. Predstavte si obchodnú spoločnosť, ktorá sa stane platobne neschopnou. Ak si podnikateľ – akcionár alebo spoločník predmetnej spoločnosti – založí novú firmu, aby odtiaľ začal vykonávať podnikateľskú činnosť s čistým štítom, takéto konanie vie byť dôvodom na zákonné prenesenie zodpovednosti na fyzickú osobu v pozadí. Trend zodpovednosti fyzických osôb k nám smeruje z vyspelejších právnych kultúr a možno očakávať, že takýchto inštitútov bude v našom právnom poriadku v budúcnosti viac.

Podnikatelia by sa mali riadiť zákonmi. Lenže tie, ktoré platili kedysi, v platnosti byť nemusia. Ako je takéto konanie posudzované v rámci terajšieho

Tomáš Demo, partner a advokát

trestného práva v našej právnej legislatíve?

Zákony v princípe nie sú zlé. Problematická vie byť rozhodovacia činnosť štátnych orgánov a ich nepredvídateľnosť. Trestné kódexy na Slovensku sa od roka 2021 stali invazívnejšími a „gumenejšími“, než sme boli zvyknutí. Napríklad výklad novej skutkovej podstaty trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti sa javí byť aplikovateľný aj na celkom nevinné situácie, kde by ste jeho aplikáciu vôbec neočakávali. A navyše už aj za výnos v sume 26 600 eur musí súd povinne

uložiť trest prepadnutia celého majetku, ktorý môže mať násobne vyššiu hodnotu. Okrem toho tu máme aj nový inštitút zaistenia veci, podľa ktorého môže štát podnikateľovi napríklad zaistiť finančné prostriedky, hmotný majetok či virtuálne meny ešte predtým, než sa voči nemu vôbec začne trestné stíhanie.

Aký význam v tom majú takzvané holdingové štruktúry?

Holdingové štruktúry sú jedným z nástrojov na ochranu vlastníctva. Okrem štandardných daňových výhod majú

aj významné „ochranné“ funkcie. Naš právny poriadok výrazne reguluje možnosti, kedy si podnikateľ vie vytiahnuť zisk zo svojej spoločnosti. Ak nastanú situácie ako korona a z nej vyplývajúce ekonomické riziká, tak akékoľvek vyplatenie zisku alebo inej equity zo spoločnosti podnikateľom môže byť nelegálne. Ak si podnikateľ v takejto situácii zisk vyplatí, môže sa za to veriteľom zodpovedať celým svojím majetkom.

Čo ak sa napokon rozhodneme pre holdingovú štruktúru v zahraničí, na čo by sme mali v takom prípade myslieť? Viete poradiť klientom aj za takýchto okolností?

Klientom radíme aj pri zahraničných štruktúrach. Hlavným motívom v týchto prípadoch býva obava podnikateľov o siahnutie na ich majetok, požiadavky obchodných partnerov, investorov či daňovo-regulačné výhody. Je plným štandardom, že hlavne rýchlo sa rozvíjajúce slovenské technologické firmy si zakladajú holdingové spoločnosti v zahraničí – napríklad pre tamojšie vyspelejšie právne prostredie. Možností v zahraničí je veľké množstvo, ale opäť ich treba vnímať a posudzovať komplexne, vo vzájomnej súvislosti. Nemôžete si len tak založiť firmu v Spojených arabských emirátoch, obchodovať s ňou na burze či s kryptom a potom si vyplácať dividendy na Slovensko.

Je takáto medzinárodná forma podnikania akejkoľvek optimalizácie prijateľná pre akúkoľvek spoločnosť, alebo je aj v tomto prípade rozvážnejšie prehodnotiť iné možnosti?

Pri niektorých business alebo osobných prípadoch určite áno. V minulosti bolo najmä pre podnikateľov z krajín takzvaného východného bloku príznačné uchýľovať sa k zahraničným štruktúram nielen pre zatajovanie príjmov a majetku, ale aj z obavy pred nestabilným právnym prostredím či pre dobovú spoločenskú klímu. V súčasnosti je však tento trend na ústupe a akékoľvek zahraničné štruktúry dnes musia mať legitímne právne a ekonomické pozadie a zodpovedať faktickému stavu. V opačnom

prípade sa totiž zvyšujú najmä slovenské daňové riziká.

Čo konkrétne vedie firmy k tomu, aby sa rozhodli podnikateľsky uprednostniť cudzinu pred Slovenskom, povedzme na úkor prosperujúceho biznisu?

Prvým a veľmi podstatným dôvodom je kvalita právneho prostredia. Nielen investor, ale aj samotný podnikateľ často ocení, keď vlastníctvo svojich aktív ultimátne drží cez spoločnosť, ktorá sa nachádza v krajine, kde právny poriadok nepodlieha častým a radikálnym zmenám, súdy fungujú rýchlejšie a predvídateľnejšie a kde flexibilita a kvalita právneho poriadku poskytujú väčšie možnosti pri nastavení práv a povinností spoločníkov.

Nemenej významným dôvodom zahraničnej štruktúry, často aj s využitím zahraničných bánk, je práve ochrana majetku. Aj z hľadiska trestnoprávných súvislostí, o ktorých sme hovorili vyššie, je toto práve dnes častým motívom akejkoľvek diverzifikácie rizík. Viacerí podnikatelia majú ambíciu udržať si istú mieru flexibility a pevnej pôdy pod nohami aj v náročnejších situáciách. Ale aj vzhľadom na nové daňové pravidlá na Slovensku je potrebné nastavovať akékoľvek zahraničné štruktúry (vrátane českej holdingovej spoločnosti) s ohľadom na tieto pravidlá a ich dopad. Dnes sa

často stretávame aj s využívaním zahraničných spoločností z regulačných dôvodov. Získanie licencie pre obchodníka s cennými papiermi, založenie fondu alebo len obchodovanie s kryptomenami vie byť v iných krajinách regulačne významne jednoduchšie ako na Slovensku.

Hoci každý prípad je špecifický, vedeli by ste povedať, čo to pre firmu znamená napríklad z hľadiska povinnosti odvádzania daní?

Ešte aj v súčasnosti evidujeme snahy niektorých klientov a potenciálnych klientov využiť zvýhodnené daňové režimy v iných krajinách. Toto je, hlavne v krajinách Európskej únie, stále možné, avšak je nevyhnutné komplexne posúdiť všetky výhody a nevýhody takýchto štruktúr z právneho, daňového aj praktického hľadiska. Excel vám síce napovie, že ak prenesiete zisk do maďarskej spoločnosti, ušetríte. Nepovie vám však to, ako sa na umelé presúvanie zisku pozerá slovenská prokuratúra a trestné senáty slovenských súdov. Rovnako vám nepovie, aké administratívne náročné je mať cyperskú spoločnosť, ak ju chceme využívať napríklad na nezdaňovanie kapitálových ziskov z operácií na burze. Využívať zahraničné firmy a štruktúry je možné a legitímne, ale nie vždy a všade. Je nesmierne dôležité klásť dôraz na ich kvalitu, nie kvantitu. ■

Highgate Law & Tax

Advokátska kancelária Highgate Law & Tax so sídlom v Bratislave poskytuje na trhu unikátnu kombináciu právno-daňových služieb pre domácie aj zahraničné klienty. Kancelária bola založená právnikmi, ktorí pôsobili v medzinárodných advokátskych kanceláriách Allen & Overy a大成 Dentons, kde získali skúsenosti na významných domácich a medzinárodných transakciách. Naším primárnym zameraním sú obchodné transakcie a projekty, daňové poradenstvo a regulácia investovania. Pre našich klientov poskytujeme flexibilné, zrozumiteľné a na mieru šité poradenstvo.

